ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (μονομελούς)
της 21ης Ιουνίου 2000 *

Στην υπόθεση Τ-429/93,

Madeleine Amelie Le Goff, κάτοικος Plounevezel (Γαλλία),

Liliane Ropars, κάτοικος Rouziers-de-Touraine (Γαλλία),

Jacqueline Ropars, κάτοικος Gleize (Γαλλία),

Marie-Christine Ropars, κάτοικος Guerlesquin (Γαλλία),

Gisèle Ropars, κάτοικος Morlaix (Γαλλία),

Madeleine Ropars, κάτοικος Glomel (Γαλλία),

Louise Ropars, κάτοικος Saint Laurent-du-Maroni (Γαλλική Γουιάνα),

Joseph Ropars, κάτοικος Laniscat (Γαλλία),

ως κληρονόμοι του **Edmond Ropars,** εκπροσωπούμενοι από τους C. Larzul και F. Buffet, κατόπιν δε από τον A. Delanoé, δικηγόρους Rennes, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο A. May, 398, route d'Esch,

ενάγοντες,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

κατά

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπουμένου από την A. M. Colaert, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον A. Morbilli, γενικό διευθυντή της διευθύνσεως νομικών υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, 100, boulevard Konrad Adenauer,

εναγομένου,

που έχει ως αντικείμενο αίτημα καταβολής αποζημιώσεως, κατ' εφαρμογήν των άρθρων 178 και 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρων 235 ΕΚ και 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ), για τις ζημίες που υπέστη ο Edmond Ropars λόγω του ότι εμποδίστηκε να εμπορευθεί γάλα, κατ' εφαρμογήν του κανονισμού (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 90, σ. 13), όπως συμπληρώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1371/84 της Επιτροπής, της 16ης Μαΐου 1984, για τον καθορισμό των λεπτομερειών εφαρμογής της συμπληρωματικής εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 (ΕΕ L 132, σ. 11),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (μονομελές),

δικαστής: R. M. Moura Ramos

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 28ης Ιανουαρίου 2000,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Κανονιστικό πλαίσιο

1 Το Συμβούλιο, αντιμετωπίζοντας το 1977 πλεόνασμα παραγωγής γάλακτος εντός της Κοινότητας, εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1078/77, της 17ης Μαΐου 1977, περί καθιερώσεως καθεστώτος πριμοδοτήσεων μη εμπορίας του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων και μετατροπής των αγελών βοοειδών με γαλακτοκομική κατεύθυνση (JO L 131, σ. 1). Ο κανονισμός αυτός παρείχε στους παραγωγούς τη δυνατότητα να αναλάβουν δέσμευση περί μη εμπορίας γάλακτος ή περί μετατροπής των αγελών για περίοδο πέντε ετών, αντί καταβολής πριμοδοτήσεως.

2 Παρά την ανάληψη τέτοιων δεσμεύσεων από μεγάλο αριθμό παραγωγών, το 1983 εξακολουθούσε να υφίσταται πλεονάζουσα παραγωγή. Γι' αυτόν τον λόγο, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 856/84, της 31ης Μαρτίου 1984 (ΕΕ L 90, σ. 10), για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 82). Με το νέο άρθρο 5γ του εν λόγω κανονισμού θεσπίστηκε «συμπληρωματική εισφορά» για τις παραδιδόμενες από τους παραγωγούς ποσότητες γάλακτος που υπερέβαιναν μια «ποσότητα αναφοράς».

3 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 90, σ. 13), καθόρισε την ποσότητα αναφοράς για κάθε παραγωγό βάσει της παραδοθείσας κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς παραγωγής, ήτοι του ημερολογιακού έτους 1981, υπό την επιφύλαξη της δυνατότητας των κρατών μελών να επιλέξουν το ημερολογιακό έτος 1982 ή το ημερολογιακό έτος 1983. Η Γαλλική Δημοκρατία επέλεξε ως έτος αναφοράς το 1983.

4 Οι δεσμεύσεις περί μη εμπορίας που ανέλαβαν ορισμένοι παραγωγοί στο πλαίσιο του κανονισμού 1078/77 κάλυπταν τα έτη που είχαν οριστεί ως έτη αναφοράς. Επειδή κατά τη διάρκεια των ετών αυτών δεν είχαν παραγάγει γάλα, δεν μπόρεσαν να λάβουν ποσότητα αναφοράς ούτε, κατά συνέπεια, να διαθέσουν στο εμπόριο ποσότητα γάλακτος μη επιβαρυνόμενη με τη συμπληρωματική εισφορά.

5 Με αποφάσεις της 28ης Απριλίου 1988, 120/86, Mulder (Συλλογή 1988, σ. 2321, στο εξής: απόφαση Mulder I), και 170/86, von Deetzen (Συλλογή 1988, σ. 2355), το Δικαστήριο έκρινε ανίσχυρο τον κανονισμό 857/84, όπως συμπληρώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1371/84 της Επιτροπής, της 16ης Μαΐου 1984, για τον καθορισμό των λεπτομερειών εφαρμογής της συμπληρωματικής εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού 804/68 (ΕΕ L 132, σ. 11), με την αιτιολογία ότι παραβίαζε την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

6 Σε εκτέλεση των αποφάσεων αυτών, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 764/89, της 20ής Μαρτίου 1989, για την τροποποίηση του κανονισμού 857/84 (ΕΕ L 84, σ. 2). Κατ' εφαρμογήν του νέου αυτού κανονισμού, οι παραγωγοί που είχαν αναλάβει δεσμεύσεις περί μη εμπορίας ή περί μετατροπής έλαβαν ποσότητα αναφοράς που αποκλήθηκε «ειδική» (ονομάστηκε επίσης και «ποσόστωση»).

7 Η χορήγηση της εν λόγω ειδικής ποσότητας αναφοράς εξηρτάτο από διάφορες προϋποθέσεις. Ορισμένες από τις προϋποθέσεις αυτές, οι οποίες αφορούσαν, μεταξύ άλλων, το χρονικό σημείο λήξεως της δεσμεύσεως περί μη εμπορίας, κρίθηκαν

ανίσχυρες από το Δικαστήριο, με αποφάσεις της 11ης Δεκεμβρίου 1990, C-189/89, Spagl (Συλλογή 1990, σ. I-4539), και C-217/89, Pastätter (Συλλογή 1990, σ. I-4585).

8 Ύστερα από τις αποφάσεις αυτές, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1639/91, της 13ης Ιουνίου 1991, για την τροποποίηση του κανονισμού 857/84 (ΕΕ L 150, σ. 35), ο οποίος, καταργώντας τις προϋποθέσεις που είχαν κριθεί ανίσχυρες, επέτρεψε τη χορήγηση στους εν λόγω παραγωγούς ειδικής ποσότητας αναφοράς.

9 Με απόφαση της 19ης Μαΐου 1992, C-104/89 και C-37/90, Mulder κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (Συλλογή 1992, σ. I-3061, στο εξής: απόφαση Mulder II), το Δικαστήριο έκρινε ότι η Κοινότητα ευθύνεται για τις ζημίες που υπέστησαν ορισμένοι παραγωγοί γάλακτος οι οποίοι εμποδίστηκαν να εμπορευθούν γάλα εξαιτίας της εφαρμογής του κανονισμού 857/84, λόγω του ότι είχαν αναλάβει δεσμεύσεις κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 1078/77.

10 Κατόπιν της αποφάσεως αυτής, το Συμβούλιο και η Επιτροπή δημοσίευσαν, στις 5 Αυγούστου 1992, την ανακοίνωση 92/C 198/04 (ΕΕ C 198, σ. 4). Αφού υπενθύμισαν τις συνέπειες της αποφάσεως Mulder II και με σκοπό τη διασφάλιση της πλήρους αποτελεσματικότητας της αποφάσεως αυτής, τα εν λόγω θεσμικά όργανα εξέφρασαν την πρόθεσή τους να λάβουν τα πρακτικά μέτρα για την αποζημίωση των οικείων παραγωγών. Μέχρι τη λήψη των μέτρων αυτών, τα εν λόγω όργανα δεσμεύθηκαν, έναντι παντός δικαιουμένου αποζημιώσεως παραγωγού, να μην εγείρουν ένσταση παραγραφής βάσει του άρθρου 43 του Οργανισμού ΕΟΚ του Δικαστηρίου. Παρ' όλ' αυτά, η ανωτέρω δέσμευση εξηρτάτο από την προϋπόθεση ότι το δικαίωμα αποζημιώσεως δεν θα είχε ακόμη παραγραφεί κατά την ημερομηνία δημοσιεύσεως της ανακοινώσεως ή κατά την ημερομηνία κατά την οποία ο παραγωγός θα απευθυνόταν σε κάποιο από τα όργανα.

11 Στη συνέχεια, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2187/93, της 22ας Ιουλίου 1993, για την προσφορά αποζημίωσης σε ορισμένους παραγωγούς γάλακτος ή γαλακτοκομικών προϊόντων, οι οποίοι εμποδίστηκαν προσωρινά να ασκήσουν τη δραστηριότητά τους (ΕΕ L 196, σ. 6). Ο κανονισμός αυτός προέβλεψε τη χορήγηση

κατ' αποκοπήν αποζημιώσεως στους παραγωγούς οι οποίοι είχαν υποστεί, υπό ορισμένες περιστάσεις, ζημίες στο πλαίσιο της ρυθμίσεως την οποία αφορούσε η απόφαση Mulder II.

Το ιστορικό της διαφοράς

12 Ο Edmond Ropars, ο οποίος ήταν κάτοχος γεωργικής εκμεταλλεύσεως στο Kervézec (Γαλλία), ανέλαβε, στο πλαίσιο του κανονισμού 1078/77, δέσμευση περί μετατροπής του κοπαδιού του από γαλακτοπαραγωγό σε κρεατοπαραγωγό με την οποία παραιτήθηκε από την παραγωγή γάλακτος για περίοδο τεσσάρων ετών αρχομένη από 1ης Φεβρουαρίου 1980.

13 Ο Edmond Ropars συνταξιοδοτήθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 1983. Η σύζυγός του, η οποία είχε υπογράψει και αυτή την ως άνω δέσμευση, τον αντικατέστησε στη διαχείριση της εκμεταλλεύσεως μέχρι τις 11 Ιουνίου 1986. Από την ημερομηνία αυτή, τη διαχείριση της εκμεταλλεύσεως ανέλαβε ο γαμπρός τους κ. Carmes, κατόπιν δε ο Edmond Ropars ανέλαβε εκ νέου τη διαχείριση στις 29 Σεπτεμβρίου 1987, βάσει ενός εθνικού νόμου που του επέτρεπε να σωρεύει τη σύνταξή του με την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας.

14 Στις 17 Νοεμβρίου 1987, ο Edmond Ropars υπέβαλε αίτηση στον préfet (νομάρχη) του Finistère, ζητώντας να του χορηγηθεί ποσότητα αναφοράς. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με νομαρχιακή απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 1987, με το αιτιολογικό ότι δεν είχε παραγάγει γάλα το 1983.

15 Κατόπιν προσφυγής που άσκησε ο Edmond Ropars, η απορριπτική απόφαση ακυρώθηκε στις 2 Μαρτίου 1989 με απόφαση του tribunal adiministratif de Rennes (Γαλλία), με το αιτιολογικό ότι ο κοινοτικός κανονισμός στον οποίο βασιζόταν η απόφαση αυτή είχε κηρυχθεί ανίσχυρος από το Δικαστήριο.

16 Στις 9 Ιανουαρίου 1990, με βάση την ως άνω δικαστική απόφαση, ο Edmond Ropars ζήτησε εκ νέου από το γαλλικό Υπουργείο Γεωργίας τη χορήγηση ποσότητας αναφοράς, καθώς και αποζημίωση για τη ζημία που είχε υποστεί. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με σιωπηρή απορριπτική απόφαση. Οι προσφυγές που ασκήθηκαν κατά της αποφάσεως αυτής απορρίφθηκαν, κατ' αρχάς από το tribunal adiministratif de Rennes, στις 28 Απριλίου 1993, με το αιτιολογικό ότι ο Edmond Ropars ήταν συνταξιούχος και ότι, κατά συνέπεια, δεν μπορούσε να ζητεί να λάβει ποσόστωση, κατόπιν δε από το Conseil d'État (Γαλλία), στις 30 Απριλίου 1997, με το αιτιολογικό ότι ούτε ο préfet ούτε το Υπουργείο Γεωργίας ήσαν αρμόδιοι για τη χορήγηση της ποσοστώσεως. Η μόνη αρμόδια αρχή βάσει της γαλλικής νομοθεσίας ήταν ο Office national interprofessionnel du lait et de produits laitiers (εθνικός διεπαγγελματικός οργανισμός γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων, στο εξής: Onilait).

17 Στις 31 Δεκεμβρίου 1991, ο Edmond Ropars σταμάτησε τη γεωργική δραστηριότητά του.

18 Στις 26 Ιανουαρίου 1995, ο Onilait απέρριψε την αίτησή του με την οποία ζητούσε να λάβει αποζημίωση βάσει του κανονισμού 2187/93.

19 Κατόπιν της προπαρατεθείσας στη σκέψη 16 αποφάσεως του Conseil d'État, ο Edmond Ropars υπέβαλε, στις 10 Μαΐου 1997, αίτηση στον Onilait για να λάβει ποσόστωση.

20 Με απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 1997, η αίτηση αυτή απορρίφθηκε, με το αιτιολογικό ότι το δικαίωμα επί της ποσοστώσεως είχε αποσβεσθεί όταν ο κ. Carmes είχε εγκαταλείψει την εκμετάλλευση το 1987. Ο Edmond Ropars άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του tribunal adiministratif de Rennes, το οποίο δεν έχει ακόμη εκδώσει απόφαση.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

21 Με δικόγραφο που κατέθεσε στις 27 Ιουνίου 1991 στη Γραμματείου του Δικαστηρίου, ο Edmond Ropars άσκησε την υπό κρίση αγωγή. Η υπόθεση πρωτοκολλήθηκε υπό τον αριθμό C-167/91.

22 Με απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 1993, το Δικαστήριο ανέστειλε τη διαδικασία μέχρι την έκδοση της περατώνουσας τη δίκη αποφάσεως στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-104/89 (Mulder κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής) και C-37/90 (Heinemann κατά Συμβουλίου και Επιτροπής).

23 Με διάταξη της 27ης Σεπτεμβρίου 1993, το Δικαστήριο παρέπεμψε την υπόθεση στο Πρωτοδικείο, σύμφωνα με το άρθρο 3 της αποφάσεως 88/591/ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1988, για την ίδρυση Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 319, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 93/350/Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 1993 (ΕΕ L 144, σ. 21).

24 Με διάταξη της 10ης Φεβρουαρίου 1999, ο Πρόεδρος του τέταρτου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου, αφού άκουσε τους διαδίκους κατά την άτυπη συνάντηση της 30ής Σεπτεμβρίου 1998, διέταξε τη συνέχιση της διαδικασίας στην υπό κρίση υπόθεση.

25 Με απόφαση της 6ης Ιουλίου 1999, η υπόθεση παρεπέμφθη σε τριμελές τμήμα.

26 Ο Edmond Ropars απεβίωσε στις 29 Νοεμβρίου 1998. Η σύζυγός του και επτά από τα τέκνα του δήλωσαν νομοτύπως ότι συνεχίζουν τη δίκη ως κληρονόμοι.

27 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τέταρτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και κάλεσε τους ενάγοντες να απαντήσουν εγγράφως σε ορισμένες ερωτήσεις.

28 Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 14, παράγραφος 2, και 51 του Κανονισμού Διαδικασίας, το τέταρτο τμήμα ανέθεσε την υπόθεση στον κ. Moura Ramos, ως δικαστή μονομελούς τμήματος.

29 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη συνεδρίαση της 28ης Ιανουαρίου 2000.

30 Οι ενάγοντες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— να υποχρεώσει την Επιτροπή να τους καταβάλει αποζημίωση ανερχόμενη σε 461 949,60 γαλλικά φράγκα (FRF), πλέον τόκων προς 8 % ετησίως από της ασκήσεως της αγωγής, και ποσό 180 000 FRF που αντιστοιχεί στη μείωση της αξίας γεωργικών γαιών που επωλήθησαν,

— να καταδικάσει την Επιτροπή στο σύνολο των δικαστικών εξόδων και να την υποχρεώσει να τους καταβάλει ποσό 40 000 FRF ως επιστροφή αποδοτέων εξόδων,

— να αναστείλει τη διαδικασία έως ότου το tribunal administratif de Rennes αποφανθεί επί της προσφυγής που άσκησαν κατά της αποφάσεως του Onilait της 11ης Σεπτεμβρίου 1997.

31 Το Συμβούλιο ζητεί από το Πρωτοδικείο:

—να απορρίψει την αγωγή,

—να καταδικάσει τους ενάγοντες στα δικαστικά έξοδα.

Επί του αιτήματος αναστολής της διαδικασίας

32 Στον βαθμό που η απόφαση του tribunal administratif de Rennes δεν μπορεί να επηρεάσει παρά μόνο το μέγεθος της ζημίας που προβάλλουν οι ενάγοντες και όχι το ζήτημα της ευθύνης της Κοινότητας, πρέπει να απορριφθεί η αίτηση αναστολής της διαδικασίας.

Επί της ουσίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

33 Οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι ο Edmond Ropars υπέστη ζημία λόγω της μη χορηγήσεως ποσότητας αναφοράς κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 857/84, ο οποίος κρίθηκε ανίσχυρος από το Δικαστήριο με την απόφαση Mulder I. Εν συνεχεία, το Δικαστήριο έκρινε επίσης, με την απόφαση Mulder II, ότι ο κανονισμός αυτός παραβίαζε τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των παραγωγών που είχαν αναλάβει δεσμεύσεις μη εμπορίας ή μετατροπής και οι οποίοι σκόπευαν, μετά τη λήξη των

δεσμεύσεων αυτών, να αρχίσουν εκ νέου την παραγωγή γάλακτος. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Συμβούλιο υποχρεούται στην αποκατάσταση της προκληθείσας ζημίας.

34 Κατά τους ενάγοντες, σύμφωνα με την απόφαση Mulder II, ο Edmond Ropars πληρούσε όλες τις προϋποθέσεις για να λάβει αποζημίωση. Δεν αμφισβητείται ότι τήρησε πλήρως τη σχετική με τη μετατροπή δέσμευσή του και ότι, κατόπιν αυτού, δήλωσε ρητώς τη βούλησή του να αρχίσει εκ νέου την παραγωγή γάλακτος, ενώ ήταν ακόμη εν ενεργεία, υποβάλλοντας αίτηση χορηγήσεως ποσοστώσεως στον préfet του Finistère στις 17 Νοεμβρίου 1987.

35 Οι ενάγοντες αναφέρουν ότι, μολονότι ο Edmond Ropars συνταξιοδοτήθηκε πριν από τη λήξη της δεσμεύσεως, η σύζυγός του τον διαδέχθηκε στη διαχείριση της εκμεταλλεύσεως και, στον βαθμό που είχε και αυτή υπογράψει την εν λόγω δέσμευση, δεν υπήρξε, στην περίπτωση αυτή, εκχώρηση της εκμεταλλεύσεως.

36 Οι ενάγοντες φρονούν ότι ο Edmond Ropars υπέστη δύο είδη ζημίας. Το πρώτο απορρέει από το ότι δεν μπόρεσε να παραγάγει γάλα μέχρι το πέρας της δραστηριότητάς του, στις 31 Δεκεμβρίου 1991. Το δεύτερο είδος ζημίας συνίσταται στη μείωση της αξίας των γεωργικών γαιών του, εφόσον δεν μπορούσε να λάβει ποσότητα αναφοράς. Οι ενάγοντες τονίζουν συναφώς ότι ο Edmond Ropars επώλησε 12 ha 53 a 9 ca γαιών το 1985 έναντι 120 000 FRF, ενώ η αξία τμήματος μιας τέτοιας εκτάσεως εκτιμάτο προηγουμένως σε 180 000 FRF.

37 Οι ενάγοντες αμφισβητούν τέλος τον ισχυρισμό ότι η αγωγική αξίωσή τους είναι παραγεγραμμένη, στον βαθμό που ο Edmond Ropars διέκοψε την παραγραφή ασκώντας την αγωγή του.

38 Απαντώντας στις γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, οι ενάγοντες υποστήριξαν ότι ο Edmond Ropars ουδέποτε στην πραγματικότητα είχε σταματήσει να εργάζεται στην εκμετάλλευσή του και ότι ήταν ο πραγματικός κάτοχος εκμεταλλεύσεως στο αγρόκτημα του Kervézec.

39 Το Συμβούλιο υποστηρίζει, πρώτον, ότι η αγωγική αξίωση των εναγόντων δεν είναι βάσιμη, δεύτερον, ότι είναι εν μέρει παραγεγραμμένη και, τρίτον, ότι το ποσό της προβαλλομένης ζημίας είναι υπερτιμημένο.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

40 Εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας από ζημίες προκληθείσες από τα όργανα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης (νυν άρθρο 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ), υφίσταται μόνον εφόσον συντρέχει ένα σύνολο προϋποθέσεων όσον αφορά τον παράνομο χαρακτήρα της προσαπτομένης ενέργειας, το υποστατό της ζημίας και την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της παράνομης ενέργειας και της προβαλλομένης ζημίας (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 1981, 197/80 έως 200/80, 243/80, 245/80 και 247/80, Ludwigshafener Walzmühle κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1981, σ. 3211, σκέψη 18, και του Πρωτοδικείου της 13ης Δεκεμβρίου 1995, T-481/93 και T-484/93, Exporteurs in Levende Varkens κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-2941, σκέψη 80).

41 Όσον αφορά την κατάσταση των παραγωγών γάλακτος που έχουν αναλάβει δέσμευση περί μη εμπορίας, η Κοινότητα υπέχει ευθύνη έναντι κάθε παραγωγού που υπέστη αποκαταστάσιμη ζημία λόγω του ότι εμποδίστηκε να παραγάγει γάλα κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 857/84 (απόφαση Mulder II, σκέψη 22).

42 Η ευθύνη αυτή στηρίζεται στην προσβολή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης που μπορούσαν να έχουν, όσον αφορά τον περιορισμένο χαρακτήρα της δεσμεύσεώς τους περί μη εμπορίας, οι παραγωγοί που ενθαρρύνθηκαν με πράξη της Κοινότητας να αναστείλουν την εμπορία γάλακτος για ορισμένη περίοδο, χάριν τού γενικού συμφέροντος και έναντι καταβολής πριμοδοτήσεως (απόφαση Mulder I, σκέψη 24, και προαναφερθείσα απόφαση von Deetzen, σκέψη 13). Ωστόσο, η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης δεν εμποδίζει την επιβολή, στο πλαίσιο συστήματος όπως το σύστημα της συμπληρωματικής εισφοράς, περιορισμών στους παραγωγούς αποτελούντων συνάρτηση του γεγονότος ότι οι παραγωγοί αυτοί δεν εμπορεύθηκαν γάλα κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου πριν από την έναρξη της ισχύος του εν λόγω συστήματος, για λόγους ασχέτους προς τη δέσμευσή τους περί μη εμπορίας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Ιανουαρίου 1999, T-1/96, Böcker-Lensing και Schulze-Beiering κατα Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-1, σκέψη 41).

43 Οι ενάγοντες προβάλλουν παράνομη στέρηση ποσότητας αναφοράς μεταξύ 1ης Απριλίου 1984 και 31ης Δεκεμβρίου 1991, η οποία αποτελεί συνέπεια της εφαρμογής του κανονισμού 857/84. Ο κανονισμός αυτός διέψευσε τη δικαιολογημένη προσδοκία του Edmond Ropars ότι θα μπορούσε να αρχίσει εκ νέου την παραγωγή γάλακτος μετά τη λήξη της περιόδου μετατροπής.

44 Υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, πρέπει να εξεταστεί, καταρχάς, αν είναι βάσιμοι οι ισχυρισμοί που προβάλλουν οι ενάγοντες για να θεμελιώσουν δικαίωμα αποζημιώσεως, ιδίως όσον αφορά την ύπαρξη παράνομης συμπεριφοράς των οργάνων και το υποστατό της ζημίας.

45 Συναφώς, επιβάλλεται να υπομνηστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, εναπόκειται στον διάδικο που επικαλείται την ευθύνη της Κοινότητας να προσκομίσει πειστικά αποδεικτικά στοιχεία ως προς την ύπαρξη ή την έκταση της ζημίας που προβάλλει και να αποδείξει τον αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της ζημίας αυτής και της συμπεριφοράς την οποία προσάπτει στα κοινοτικά όργανα (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του

Δικαστηρίου της 7ης Μαΐου 1998, C-401/96 P, Somaco κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-2587, σκέψη 71).

46 Εν συνεχεία, πρέπει να τονιστεί ότι, ακόμη και αν γίνει δεκτή η άποψη ότι ο Edmond Ropars ουδέποτε στην πραγματικότητα εκχώρησε την εκμετάλλευσή του μετά τη συνταξιοδότησή του στις 31 Δεκεμβρίου 1983 και συνέχισε τη γεωργική δραστηριότητά του και μετά την ημερομηνία αυτή, οι ενάγοντες οφείλουν ωστόσο να αποδείξουν ότι ο Edmond Ropars είχε την πρόθεση να παραγάγει γάλα μετά τη λήξη της περιόδου μετατροπής.

47 Από τη δικογραφία όμως προκύπτει ότι ο Edmond Ropars δεν άρχισε εκ νέου την παραγωγή γάλακτος μετά τη λήξη της δεσμεύσεώς του την 1η Φεβρουαρίου 1984, παρά το ότι ο κανονισμός 857/84 τέθηκε σε ισχύ μόλις την 1η Απριλίου 1984. Εν συνεχεία, δεν αμφισβητείται ότι δεν ζήτησε ποσότητα αναφοράς παρά στις 17 Νοεμβρίου 1987. Τέλος, δεν απεδείχθη ότι ο Edmond Ropars είχε προχωρήσει σε ενέργειες που να μπορούν να αποδείξουν την πρόθεσή του να αρχίσει εκ νέου την παραγωγή γάλακτος μετά το πέρας της περιόδου μετατροπής.

48 Υπό τις περιστάσεις αυτές, οι ενάγοντες δεν μπορούν να ισχυρίζονται ότι ο Edmond Ropars είχε δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς τη δυνατότητα να αρχίσει εκ νέου την παραγωγή γάλακτος, εμπιστοσύνη η οποία μπορούσε να διαψευσθεί από την επίμαχη κοινοτική νομοθεσία.

49 Ναι μεν είναι αληθές ότι ο Edmond Ropars εξεδήλωσε την πρόθεση να παραγάγει γάλα το 1987 όταν υπέβαλε αίτηση χορηγήσεως ποσότητας αναφοράς, πλην όμως δεν μπορούσε να έχει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς τη δυνατότητα να αρχίσει εκ νέου την παραγωγή αυτή καθ' οιονδήποτε χρόνο στο μέλλον. Συγκεκριμένα, στον τομέα των κοινών οργανώσεων αγορών, των οποίων το αντικείμενο συνεπάγεται διαρκή προσαρμογή ανάλογα με τις διακυμάνσεις της οικονομικής καταστάσεως, οι επιχειρηματίες δεν μπορούν να τρέφουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι δεν θα τους επιβληθούν περιορισμοί προκύπτοντες από ενδεχόμενους κανόνες της πολιτικής αγορών ή της διαρθρωτικής πολιτικής (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Ιουνίου 1987, 424/85 και 425/85, Frico, Συλλογή 1987, σ. 2755, σκέψη 33· Mulder I, σκέψη 23, και von Deetzen, όπ.π., σκέψη 12, και την απόφαση

Böcker-Lensing και Schulze-Beiering κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 47).

50 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι δεν μπορεί να θεμελιωθεί η ευθύνη της Κοινότητας έναντι του Edmond Ropars λόγω της εφαρμογής του κανονισμού 857/84, χωρίς να χρειάζεται να εξετασθεί αν πληρούνται οι λοιπές προϋποθέσεις της ευθύνης αυτής.

51 Επιπλέον, ομοίως παρέλκει η εξέταση του ζητήματος της παραγραφής.

52 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η αγωγή πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

53 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή οι ενάγοντες ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το αίτημα του Συμβουλίου.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (μονομελές),

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει το αίτημα αναστολής της διαδικασίας.

2) Απορρίπτει την αγωγή.

3) Καταδικάζει τους ενάγοντες στα δικαστικά έξοδα.

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 21 Ιουνίου 2000.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Δικαστής

R. M. Moura Ramos